

Zbiór Orzeczeń

Sprawa C-237/12

**Komisja Europejska
przeciwko
Republice Francuskiej**

Uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego — Dyrektywa 91/676/EWG — Artykuł 5 ust. 4 — Punkty 1–3 i 5 części A załącznika II — Ustęp 1 pkt 1–3 oraz ust. 2 załącznika III — Ochrona wód przed zanieczyszczeniami azotanami pochodzenia rolniczego — Okresy rolniczego wykorzystania — Pojemność pojemników do składowania odchodów zwierzęcych — Ograniczenie rolniczego wykorzystania — Zakaz rolniczego wykorzystania w terenie o dużym nachyleniu lub na gruntach przemarzniętych lub pokrytych śniegiem — Niezgodność uregulowania krajowego

Streszczenie – wyrok Trybunału (druga izba) z dnia 4 września 2014 r.

1. *Środowisko naturalne — Ochrona wód przed zanieczyszczeniami azotanami pochodzenia rolniczego — Dyrektywa 91/676 — Obowiązki nałożone na państwa członkowskie*

[art. 191 ust. 1, 2 TFUE; dyrektywa Rady 91/676; motyw 11, art. 5 ust. 1, art. 5 ust. 3 lit. a), b), art. 5 ust. 4 lit. a), b), załącznik II A, pkt 1]

2. *Postępowanie sądowe — Skarga wszczynająca postępowanie — Przedmiot sporu — Oznaczenie — Zmiana w toku postępowania — Zakaz — Nowe uregulowanie krajowe przejmujące przepisy będące przedmiotem zarzutów — Zarzuty, w skardze ograniczone do wcześniejszego uregulowania i skierowane, w replice, przeciwko przepisom nowego uregulowania — Dopuszczalność*

[art. 258 TFUE; regulamin postępowania przed Trybunałem, art. 38 § 1 lit. c)]

3. *Skarga o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego — Badanie zasadności przez Trybunał — Sytuacja, jaką należy wziąć pod uwagę — Sytuacja w chwili upływu terminu wyznaczonego w uzasadnionej opinii — Transponujące uregulowanie krajowe przyjęte po upływie tego terminu — Przepisy tego uregulowania, które weszły w życie po tej dacie — Wpływ na stwierdzenie istnienia uchybienia*

(art. 258 TFUE)

4. *Państwa członkowskie — Zobowiązania — Uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego — Względy uzasadniające wynikające z wewnętrznego porządku prawnego — Niedopuszczalność*

(art. 258 TFUE)

5. *Skarga o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego — Przedmiot sporu — Określenie w trakcie postępowania poprzedzającego wniesienie skargi — Późniejsze rozszerzenie — Niedopuszczalność*

(art. 258 TFUE)

6. *Środowisko naturalne — Ochrona wód przed zanieczyszczeniami azotanami pochodzenia rolniczego — Dyrektywa 91/676 — Zasady dotyczące okresów, kiedy zakazane jest rolnicze wykorzystanie w odniesieniu do niektórych rodzajów nawozów i upraw — Zasady obliczania pojemności składowania odchodów zwierzęcych — Zasady zezwalające na składowanie na polu gęstego obornika słomiastego — Zasady obliczania ilości azotu, jaka może zostać rolniczo wykorzystana — Zasady ustalające wielkości uwalniania azotu — Zasady dotyczące warunków rolniczego wykorzystania w terenie o dużym nachyleniu — Brak zakazu rolniczego wykorzystania niektórych rodzajów nawozów na gruntach przemarzniętych lub pokrytych śniegiem — Uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego*

(dyrektywa Rady 91/676, art. 5 ust. 4, załącznik II A pkt 1–3, 5, załącznik III ust. 1 pkt 1–3, ust. 2)

1. Dyrektywa 91/676 dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego, ma na celu stworzenie instrumentów niezbędnych, aby zapewnić w Unii Europejskiej ochronę wód przed zanieczyszczeniami azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych.

Aby osiągnąć te cele, państwa członkowskie mają obowiązek, jak wynika z art. 5 ust. 1 owej dyrektywy, ustanowić programy działania w odniesieniu do wyznaczonych stref zagrożenia.

Jak wynika z motywu jedenastego dyrektywy 91/676, takie programy działania powinny obejmować środki mające na celu ograniczenie rolniczego wykorzystania wszelkich nawozów zawierających azot oraz w szczególności ustalenie specjalnych ograniczeń dotyczących stosowania odchodów zwierzęcych.

Zgodnie z art. 5 ust. 4 lit. a) i b) dyrektywy 91/676 wspomniane programy działania, których wprowadzenie w życie spoczywa na państwach członkowskich, powinny w sposób bardziej szczegółowy określać pewne obowiązkowe środki, o których mowa w załącznikach II i III do tej dyrektywy.

Zgodnie z art. 5 ust. 3 lit. a) i b) oraz pkt 1 części A załącznika II do dyrektywy 91/676 owe programy działania uwzględniają najlepszą dostępną wiedzę naukową i techniczną, a także warunki fizyczne, geologiczne i klimatyczne każdego regionu.

Ponadto, chociaż państwa członkowskie mają pewien zakres swobody przy wyborze konkretnych sposobów wprowadzenia w życie wymogów dyrektywy 91/676, to jednak są one zobowiązane w każdym wypadku do dbania o to, aby cele tej dyrektywy, a zatem cele polityki Unii w dziedzinie środowiska, zostały osiągnięte zgodnie z wymogami art. 191 ust. 1 i 2 TFUE.

Ponadto, w ramach dyrektywy, takiej jak dyrektywa 91/676, która zawiera przepisy o charakterze technicznym w dziedzinie środowiska, państwa członkowskie są w sposób szczególnie zobowiązane do dbania o to, aby ich przepisy prawne mające zapewnić transpozycję dyrektywy 91/676 były jasne i precyzyjne.

(por. pkt 25–31)

2. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 46–51)

3. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 52–55)

4. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 56, 57)

5. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 73–75, 102, 103, 125–127)

6. Nie przyjmując środków niezbędnych do pełnego i prawidłowego spełnienia wymogów nałożonych na państwo członkowskie w art. 5 ust. 4 dyrektywy 91/676 dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego w związku z pkt 1–3 i 5 części A załącznika II do tej dyrektywy oraz ust. 1 pkt 1–3 i ust. 2 załącznika III do tej dyrektywy, państwo to uchybia zobowiązaniom ciążącym na nim na mocy tej dyrektywy w zakresie, w jakim zgodnie z uregulowaniami krajowymi przyjętymi w celu wykonania tej dyrektywy:

- określa się okresy, kiedy zakazane jest rolnicze wykorzystanie w odniesieniu do licznych rodzajów nawozów i uprawo, w sposób niezgodny z wymogami owej dyrektywy;
- określa się zasady obliczania pojemności składowania odchodów zwierzęcych w oparciu o kalendarz niezgodny z wymogami wspomnianej dyrektywy;
- zezwala się na składowanie na polu gęstego obornika słomiastego przez zbyt długi okres;
- nie ustala się zasad umożliwiających rolnikom i organom kontrolnym obliczenie dokładnej ilości azotu, jaka może zostać rolniczo wykorzystana w celu zapewnienia zbilansowanego nawożenia;
- ustala się wielkości uwalniania azotu niepozwalające na zapewnienie przestrzegania limitu rolniczego wykorzystania odchodów zwierzęcych, określonego w dyrektywie jako 170 kilogramów azotu na hektar w ciągu roku;
- nie ustala się zadowalających uregulowań zawierających jasne, precyzyjne i obiektywne kryteria dotyczące warunków rolniczego wykorzystania nawozów na gruntach o dużym nachyleniu;
- nie ustala się zasad zakazujących rolniczego wykorzystania niektórych rodzajów nawozów na gruntach przemarzniętych lub pokrytych śniegiem.

(por. pkt 161; sentencja)